

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 28 април 2021 година, врз основа на примена жалба од Вања Мицевска, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет - порталот „Читај.мк“ со текстот насловен „(Видео) Лиде Лиде со песна за Венко: Го чекам во када мокра ко сирена...“, го прекрши Кодексот на новинарите во членот 12.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на 19 април 2021 година, новинарката Вања Мицевска поднесе жалба за текстот со наслов „(Видео) Лиде Лиде со песна за Венко: Го чекам во када мокра ко сирена...“, објавен на 19 април 2021 година, на интернет порталот „Читај.мк“ (www.citaj.mk).

Во жалбата се наведува дека порталот „Читај.мк“ презел содржина објавена на порталот „Македонски медиа сервис“ (ММС) без да го наведе изворот, односно дека станува збор за нарушени авторски права/плагијат. Мицевска вели дека „Читај.мк“ го презел текстот и го присвоил како свој, а дека единствено бил различен насловот.

„Од страна на уредникот на ММС е реагирано во врска со спорната содржина, но сепак текстот со кој се нарушуваат авторските права не е повлечен, а не е ниту цитиран медиумот од кој е преземен“, посочува Мицевска во поднесената претставка.

Таа, меѓу другото, вели дека бара јавно извинување и наведување на изворот од страна на медиумот. Во прилог на жалбата, од ММС доставија и принт – скринови од двете објави, односно од оригиналниот и од текстот што е предмет на жалба.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет - порталот „Читај.мк“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Медиумот не оговори на наводите на жалбата.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и едногласно одлучи дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членот 12:

Член 12: „Плагијаторството е неприфатливо. Цитатите не смеат да се користат без да се нагласи изворот или авторот“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 28 април 2021 година, Комисијата за жалби ги разгледа наводите на жалителот и изврши увид во спорната содржина.

Членовите на Комисијата заклучија дека се работи за сериозно нарушување на професионалните и етички стандарди, во случајов, за комплетно преземање на текст од еден во друг медиум, без воопшто да биде нагласен изворот и авторот на оригиналната содржина.

Станува збор за текст којшто е повеќе од забавен карактер, објавен на порталот „Македонски медиа сервис“ (ММС), во чии рамки се пренесени повеќе изјави и цитати на Македонка која посветила песна за министерот за здравство, Венко Филипче. Комисијата констатира дека порталот „Читај.мк“ целосно ја презел содржината од „ММС“, со исклучок на насловот кој е делумно изменет во однос на насловот на оригиналниот текст:

Наслов на „ММС“: „(Видео) „Го чекам во када мокра ко сирена, дојди ти кај дада ноќва со сирена – Лиде Лиде го опеа Филипче со песна“

Наслов на „Читај.мк“: „(Видео) Лиде Лиде со песна за Венко: Го чекам во када мокра ко сирена...“

Комисијата се согласи дека се работи за нефер однос и очигледен обид вешто да се „присвои“ туѓа содржина и да се претстави како своја. Ова уште повеќе што станува збор за текст за кој авторот несомнено потрошил и труд и време.

Новинарските стандарди налагаат секоја содржина преземена од друг извор да биде соодветно означена, вклучително и да се посочи линк кон оригиналниот текст, особено во случаи кога се преземаат целосни или поголеми делови од содржините на другите медиуми. Таквите правила се јасно назначени и во самиот Правилник за услови за преземање содржини објавен на веб-страницата на „Македонски медиа сервис“ (ММС)¹, кој порталот „Читај.мк“ не смеел да го игнорира.

Оттука, Комисијата најде дека интернет – порталот „Читај.мк“ го прекршил **членот 12** од Кодексот на новинарите, според кој плагијаторството е неприфатливо, а цитатите не смеат да се користат без да се нагласи изворот или авторот. Доколку информацијата е преземена или парафразирана од друг медиум, авторско дело или истражување, изворот мора да биде наведен, во спротивно, станува збор за плагијатор, а не за новинар.

¹<https://mms.mk/%d1%83%d1%81%d0%bb%d0%be%d0%b2%d0%b8-%d0%b7%d0%b0-%d0%bf%d1%80%d0%b5%d0%b7%d0%b5%d0%bc%d0%b0%d1%9a%d0%b5/>

Новинарите во онлајн медиумите нема да потпишуваат текстови, фотографии, илустрации, видео и звучни записи на други автори и медиуми како свои. Пред користењето вести или извадоци од текстови на други медиуми, тие ќе ги консултираат правилата за користење на медиумските содржини на медиумот кој ги продуцирал, доколку тој има усвоено и објавено такви правила.

Онлајн медиумите, доколку не поседуваат, треба да изработат сопствени правила во кои ќе ги наведат начинот и обемот на преземање и користење содржини од други медиуми и автори, како на пример: начинот на истакнување на изворот од каде што се пренесува содржината, начинот на цитирање на извадоци од оригиналниот авторски текст, начинот на уредување на правата за целосно користење туѓи авторски текстови и др.

Во овој контекст, Комисијата ги повикува медиумите, јасно и експлицитно, да го наведуваат изворот и авторот при преземање на содржини од друг медиум, како и да наведат линк во случај кога се објавува целосно преземена содржина.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како во диспозитивот.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска, Ердџан Ахмет и Димитар Мицев.

Се обврзува интернет - порталот „Читај.мк“ (www.citaj.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

